Horizon.taal

Jaargang 39 - nummer 230

Maart - april 2008

"sprookjes en verhalen in alle talen"

zie rugzijde

Een taal in 7 dagen, een mirakel?
p.4

www.esperanto.be

HORIZONTAAL

Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond v.z.w.,
39ste jaargang.

Verschijnt de 1ste van elke oneven maand.

Redactie en administratie:

Vlaamse Esperantobond v.z.w.
Frankrijklei 140
2000 Antwerpen
tel.: 03 234 34 00
fax: 03 233 54 33
Epost: horizon.taal#skynet.be
Webstek: http://www.esperanto.be/fel/nl.

Abonnementen: 25,00 EUR

Rekeningen:

t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen: KBC 402-5510531-55
of Fortis 001-2376527-06.

Redactie:

Lode Van de Velde

Medewerkers:

Petro De Smedt, Ivo Durwael, Agnes Geelen, Paul Peeraerts, Roland Rotsaert,
André Ruysschaert, Emiel Van Damme, Julia Litvinova, e.a.

Verantwoordelijke uitgever:

Paul Peeraerts, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.

Advertentietarieven: (alle prijzen zijn in euro)

	1-malig	3-malig*	6-malig*
formaat 1/1:	250	625	1000
formaat 1/2:	150	375	600
formaat 1/3:	110	275	440
formaat 1/4:	80	200	320
formaat 1/6:	55	140	220
formaat 1/12:	30	75	12

* Inlassing van 3x dezelfde advertentie van een door u drukklaar geleverd exemplaar.

Op deze tarieven geldt het BTW-tarief van 21%.

Kleurtoeslag bedraagt 125 euro per kleur en per inlassing.

Redactioneel

Beste lezers,

Een taal leren in 7 dagen, kan dat? Voor een gewone taal zouden we onmiddellijk ‘neen’ zeggen. Maar wat zou je antwoorden als het om een taal gaat die zodanig gemaakt is, dat je sowieso een groot deel van de woordenschat onmiddellijk begrijpt, zelf woorden kunt fabriceren en waarvan de grammatica zo eenvoudig mogelijk gehouden is? Lees het op pagina 4!

Op 22 januari overleed Claude Piron, een internationaal bekend Esperanto-spreker, die in ons eigen landje (Namen) geboren was; doch het grootste deel van zijn leven in Zwitserland doorbracht. Hij was de auteur van “Gerda Malaperis”, een boekje dat (bijna) ieder Esperantospreker kent en waarmee hij/zij zelf misschien wel de taal mee geleerd heeft. Meer over zijn leven en werk kun je in dit nummer lezen.

Van onze eigenste Jules Verstraeten is ondertussen een herinneringsboekje verschenen; dat verkrijgbaar is via de groep Esperanto-Antwerpen.

Tenslotte hopen we veel bezoekers te krijgen op de grote tentoonstelling in de grote Antwerpse bibliotheek Permeke! Om deze tentoonstelling te reserveren, bvb. voor een bibliotheek in jouw gemeente, cultureel centrum, e.d. mag je gerust een berichtje sturen naar <horizon.taal#skynet.be>.

Lode.

Inhoud

Een taal in 7 dagen, een mirakel?

De praktijk is een criterium voor de juistheid van gelijk welke theorie. Daarom komt het niet zelden voor dat de wetenschap een verklaring geeft voor in de praktijk reeds gebeurde wonderbare feiten. Die feiten noemt men wel eens mirakels. Maar mirakels bestaan niet, zoals men weet. Gewoonlijk noemt men mirakel een natuurlijk of sociaal verschijnsel, dat tot nog toe niet wetenschappelijk verklaard is.

Waarschijnlijk moet tot dergelijke mirakels in de sfeer van sociale (opvoedkundige) activiteiten het door prof. Selten vermelde statistische feit worden gerekend betreffende de studie van een vreemde taal in Duitsland volgens een vierjarig programma, waarbij men in ontdubbelde klassen 2 jaar “opoffert” om de internationale taal Esperanto te studeren, ze in die tijd ten gronde kent, en er in de resterende 2 jaar in slaagt een vreemde taal beter te gaan spreken dan diegenen, die gedurende die vier jaar alleen maar die vreemde taal leerden.

Onderzoek toonde aan, dat 94-96% van diegenen, die men gewoonlijk beschouwt als kenners van vreemde talen, die talen eigenlijk niet kennen en slechts op primitief niveau met elkaar kunnen communiceren in de vreemde taal.

Een gemiddeld begaafde student kan Esperanto beter leren dan de moedertaal, die hij tot die tijd reeds 15-20 jaar geleerd heeft. Deze conclusie is geen grap, als men bijvoorbeeld overweegt dat niet bekend is wat in het Russich het meest voorkomt - de regels of de uitzonderingen. Welnu, in het Esperanto, met zijn grammatica die maar 2 bladen beslaat, is er geen enkele uitzondering. Ik heb Esperanto geleerd, niet zo vlijtig en niet zo lang als het Russisch: Esperanto in 4 maanden, het Russisch gedurende 64 jaar. In Esperanto spreek en schrijf ik foutloos (in die taal lees je alles, zoals het geschreven is). In mijn Russische moedertaal kan ik dat nu nog altijd niet. [Hier legt de auteur een aantal problemen van zijn moedertaal uit i.v.m. de uitspraak van bepaalde klinkers, schrijven van dubbele medeklinkers en het leggen van de klemtoon]. Ik doe mijn best om een deftige kenner van het Russisch te zijn, dat ik reeds het 65ste jaar leer, maar ik spreek en schrijf correcter in het Esperanto, dat ik indertijd in vier maand geleerd heb.

In het informatieboek “De beste afgestudeerden van de hogescholen van Moskou in 2004” (p. 37-38) wordt het unieke geval in de pedagogische praktijk van Rusland beschreven, waarbij een groep afgestudeerden van het vak, gegeven aan de Europese universiteit JUSTO, hun eindexamen aflegden en hun eindwerken verdedigden voor een staatscommissie in 3 talen: het Russisch, het Engels en het Esperanto. Reeds 9 jaar werd aan de universiteit, waar Esperanto een verplicht studievak is, deze taal in 10 dagen geleerd, de 2 laatste jaren - telkens 7 dagen (van telkens 6 uur studie per dag). Op de achtste dag wordt van de groep examen afgenomen door een commissie, waarin 3 wetenschappers-Esperantisten zetelen. Het examen bestaat uit 5 delen: 1) voorstellen van een schouwspel “Een Aanslag” over een economisch-juridisch thema. Het schouwspel duurt van 1 uur tot 2,5 uur, naargelang de grootte van de groep; 2) voordragen van dichtwerk of verhalen, moppen, sketchen, verhalen; 3) koorvoorstelling van gezangen; 4) grammatica; 5) een gesprek met de examinatoren, niet alleen over alledaagse thema’s, maar ook antwoorden op vragen in de zin van: “Welke taken vervult de advocaat?”, “Wie is de aanklager in een assisenzaak?”, “Wie is de centrale figuur in het assisenproces?”, “Wat is de rol van de voorzitter in een rechtsgeding?”, enz.

Sommigen geloven het niet: het is een soort mirakel. Maar elk jaar wordt het examenproces vastgelegd op video. Er gebeurt geen enkel mirakel. Het is bekend, dat de beste manier om een taal te leren is: proza van buiten leren, gedichten voordragen, zingen, reële dingen demonstreren als een spel. Toch studeren de studenten hier de vermelde grammatica op de eerste dag. Aan het einde van de eerste dag bouwen de studenten de soort zinnen, die de meerderheid van hen nog niet hebben leren construeren na 5-10 jaar studie van een andere taal. En het ligt hier niet enkel aan een eenvoudige en logische grammatica - zonder enige uitzondering - maar ook daaraan, dat in het Esperanto ongeveer 50% van de termen internationaal gebruikte woorden zijn, die iedereen met een gemiddelde opleiding kent, woorden zoals: professor, akte, actief, programma, plannen, actueel... Daarom kent iedereen, nog vóór hij Esperanto heeft beginnen leren, het eigenlijk al voor de helft. Als men de methodiek gebruikt, die in de Europese universiteit JUSTO uitgewerkt werd, is het niet nodig er 2 jaar lang op te studeren, zoals in het voorbeeld van Selten in de Duitse praktijk.

studenten
van de universiteit JUSTO

De zevendaagse cursus Esperanto begint op een donderdag. Op die dag wordt de hele grammatica gegeven. De vrijdag maken de studenten zich de toepassing van de grammaticale regels eigen in de praktijk. Op dezelfde dag wordt het schouwspel gelezen, worden de rollen verdeeld en de teksten uitgereikt van de gedichten, zangen, verhalen, enz. De donderdag-vrijdag geraken de studenten niet uitgepraat over het nieuwe vak. Meer zelfs, het enthousiasme wegens de overtuiging dat ze na slechts 2 dagen reeds relatief gemakkelijk in die taal kunnen spreken, spoort hen aan in het komende weekeinde met plezier de taken te vervullen van de eerste 2 lessen, waarmee ze al vertrouwd zijn. Vanaf maandag is het werkritme het volgende: gedurende 3 uur spreekpraktijk, de 3 resterende uren de rollen leren, controle op de juistheid van de uitspraak, uitwerken van articulatie en rethorische elementen.
Zo gaat het de volgende week verder tot de vrijdag. Natuurlijk moeten de studenten ook thuis werken, elke dag gedurende evenveel uren als ze in de universiteit studeren. De volgende maandag (de achtste werkdag) - 3 uur algemene overhoring en afleggen van het vermelde examen.

studenten
van de universiteit JUSTO

De universiteit JUSTO heeft samen met de Russische Esperanto-Unie de lijst voorbereid, waarin meer dan 200 esperantisten (uit de grootste steden van Rusland) voorkomen, die een behoorlijke ervaring hebben in het onderwijzen van het Esperanto. Die mensen zijn bereid onbezoldigd een weekcursus te realiseren voor het onderwijzen van de basis van het Esperanto voor leraars van scholen en hogescholen volgens de vermelde of een andere methodiek (die zijn vrij talrijk in Rusland). Na die cursus zullen de leraars zelf, reeds tegen betaling, onderwijzen in scholen en hogescholen.

We moeten opmerken dat esperantisten de enige gemeenschap vormen, waarvan 100% van de leden reeds minstens 2 talen beheersen. Daarom is hun mening omtrent de oplossing van het taalprobleem voldoende gekwalificeerd en verdient ze ernstige aandacht.

Noch het sovjetsysteem, noch de Russische school voor het onderwijs van vreemde talen slaagde er met enorme middelen aan geld en tijd in het gewenste resultaat te bereiken - alleen enkele studenten konden een taal beginnen te beheersen. De aanpak van het onderwijs moet radicaal veranderen! Hoe? Professor Selten heeft ons het voorbeeld gegeven - in dezelfde tijd en met hetzelfde geld twee talen leren in plaats van één.

Door aanpassing van het Russische systeem van taalonderwijs, waar de staatsnorm voorziet in de studie van een vreemde taal gedurende 3 jaar (340 uur), lijkt het voldoende 1 jaar te bestemmen voor de studie van het Esperanto en de twee overblijvende voor de studie van een vreemde taal.

Nog één voorbeeld uit de buitenlandse praktijk van de studie van vreemde talen verdient aandacht. Men heeft in Hongarije vele jaren geleden Esperanto ingevoerd als een facultatief leervak in de leerprogramma's van scholen en hogescholen. Een jaar na de invoering groeide het aantal studenten van die taal tientallen keren, en verbeterde vervolgens de kennis van de vreemde talen. Vandaag geeft de kennis van het Esperanto in Hongarije dezelfde voordelen als van eender welke vreemde taal: een toeslag op het loon van 15% voor elke taal. Ik kan niet beoordelen hoeveel dit de taalwetenschap vooruit geholpen heeft, maar het lijkt onweerlegbaar te zijn, dat een zo efficiënte prikkel voor taalkennis ertoe bijdraagt, dat Hongarije vandaag koploper wordt, gerekend in aantal Nobelprijswinnaars per aantal inwoners.

Wij, in Rusland, moeten eigenlijk niets uitvinden, maar eenvoudig een goed voorbeeld van anderen gebruiken en de relatie met het taalprobleem wijzigen. En als zulk een rijk als Rusland, alle vermelde en niet vermelde argumenten in acht genomen, vrijwillig Esperanto zal invoeren als propedeutisch middel in de leerprogramma's, geloof ik dat er een kernreactie van staten zal volgen. En dan zijn we niet ver meer af van het ogenblik dat een eeuwenoude droom van de mensheid om de internationale communicatie op te lossen door een neutrale hulptaal, werkelijkheid wordt. Een rationeler middel bestaat er vandaag niet in de wereld, en is er in de eerstvolgende 50-100 jaar niet te voorzien, als men

overweegt dat in de laatste 2000 jaar ongeveer 3000 pogingen ondernomen werden om een hulptaal voor de hele mensheid te creëren, en dat daaraan genieën deelgenomen hebben, zoals een Descartes, Spinosa, Leibniz, Einstein en vele anderen. Van alle rationeel gecreëerde taalprojecten bleef er maar één levend en succesvol functionerend: Esperanto.

“Op het gebied van uitdrukkingsvermogen kan geen enkele nationale taal die ik ken, zich meten met het Esperanto”, verklaarde de befaamde taalkundige Paul Ariste uit Tartu, die behalve het Esperanto nog enkele tientallen talen kende.

Prof. Gennadiy Shilo,
rector van de Europese universiteit JUSTO

Uit het Russisch vertaald door Vladimir Minin
op verzoek van Claude Piron.
In het Nederlands vertaald door LDC.

Prof. Gennadiy Shilo,
rector van de Europese universiteit JUSTO

In memoriam Claude Piron
(Namen 1931 - Gland 2008)

Vorige maand, op 22 januari 2008, overleed Claude Piron, de in België geboren, internationaal befaamde Esperanto-spreker. Aan de universiteit van Genève had hij een vertalersopleiding voltooid en werkte van 1956 tot 1961 als vertaler voor de Verenigde Naties (van het Chinees, Engels, Russisch en Spaans naar het Frans). Daarna werkte hij acht jaar lang over de hele wereld voor de Wereldgezondheidsorganisatie, vooral in Afrika en Azië. Na een opleiding tot psychoanalyticus begon hij in 1968 een praktijk in de omgeving van Genève — sinds 1999 in Gland (Zwitserland). Van 1973 tot zijn emeritaat in 1994 gaf Piron college aan de psychologische faculteit van de Geneefse universiteit. Sindsdien hield hij zich, naast zijn praktijk, vooral bezig met de supervisie van jonge psychologen.

Tijdens zijn kindertijd leerde Piron Esperanto. Later heeft hij deze taal in vele landen gebruikt, onder andere in Japan, China, Kazachstan, Oezbekistan, enkele landen in Latijns-Amerika en Afrika, en in vrijwel alle landen van Europa. Van 1981 tot 1983 gaf hij les in het Esperanto aan de universiteit van San Francisco. Hij was een tijdlang lid van de Akademio de Esperanto.

Piron was een productief schrijver van boeken in het Esperanto. Zijn oeuvre in deze taal omvat een tiental romans (waarvan enkele onder het pseudoniem Johan Valano), vele novelles en korte verhalen, een gedichtenbundel, artikelen, en tenslotte een cassette met liederen, deze laatste ook als Johan Valano.

Zijn bekendste boeken zijn Gerda Malaperis uit 1983 (Gerda verdween) - verfilmd in 2006 - en La Bona Lingvo uit 1989 (De goede taal) — voor deze laatste won Piron in 1998 de OSIEK-prijs. Gerda Malaperis is een korte misdaadroman die in de eerste hoofdstukken een basisgrammatica en basiswoordenschat gebruikt, en dan langzaam opbouwt naar een volwaardig Esperanto aan het eind. De opzet van dit boek is uniek in het Esperanto en zelfs in menig andere taal; en een duidelijk bewijs van zijn uitstekende didactische kwaliteiten. Het boek werd dan ook door talloze cursisten gebruikt over de gehele wereld.

In La Bona Lingvo behandelt Piron de fundamentele linguïstische en sociale aspecten van het Esperanto. Hij verdedigt de stelling dat het Esperanto zo makkelijk te leren en te gebruiken is omdat het, door z'n uitzonderingsloze agglutinerende principe, een vrije en creatieve samenstelling van woorddelen mogelijk maakt — kortweg: dat het een manier van praten is die sterk lijkt op het denken zelf. In tegenstelling tot alle natuurlijke talen, staat het Esperanto toe zich over te geven aan de generalisatie-reflex: iemand die bakt is een bakker, iemand die drukt is een drukker, dus iemand die timmert is een timmerer; je hebt ik maakte, ik werkte, ik wandelde dus ook ik zoekte, ik leesde en ik valde. Dat werkt in het Nederlands - zoals in vele, zogezegd 'natuurlijke' talen dus niet, maar in het Esperanto wel.

In zijn Franse boek Le défi des langues - Du gâchis au bon sens (De uitdaging van de taal - Van chaos tot gezond verstand) heeft Piron zijn twee grootste bezigheden samengebracht: het is een soort psychoanalyse van de internationale communicatie, waarin hij zijn wereldwijde ervaringen op het vlak van taalproblematiek samenbrengt

met zijn psychologisch inzicht. Deze twee zijn een onmiskenbaar bewijs voor de nood aan het Esperanto in de wereld; Piron was dan ook een groot voorvechter van het Esperanto, de taal die hij tot op zijn laatste dagen heeft verdedigd en aan de wereld aangeraden, zoals te zien is in zijn filmpjes die te zien zijn op o.a. www.dotsub.com.

---

* Ĉu vi kuiras ĉine? (misdaadroman 1976)
* Malmalice (gedichten 1977)
* Esperanto: een Europese of Aziatische taal? (brochure 1977)
* Ĉu li bremsis sufiĉe? (misdaadroman 1978)
* Ĉu li venis trakosme? (misdaadroman 1980)
* Ĉu ni kunvenis vane? (misdaadroman 1982)
* Ĉu ŝi mortu tra-fike? (roman 1982, onder het pseudonirm Johán BALANO)
* Gerda malaperis (didactische misdaadroman 1983)
* Lasu min paroli plu! (didactische roman 1984)
* Ili kaptis Elzan! (roman voor gevorderde lezers 1985)
* Ĉu rakonti novele? (misdaadverhalen 1986)
* Sen pardono (leerboek 1988)
* Psychologische reacties op het Esperanto (brochure 1988)
* Vere aŭ fantazie (verhalenbundel 1989)
* La bona lingvo (taalkunde 1989)
* Dankon, amiko! (novelle voor gevorderde lezers 1990)
* La kisa malsano (roman voor gevorderde lezers 1991)
* Esperanto el la vidpunkto de verkisto (brochure 1992)
* Son-kasedo Frandu Piron (1982)
* Vivi estas miri (leesboek 1995)
* La Dorsosako de Panjo Rut’ (met Sándor Bakó, verhalen, 1995)
* Tien (science-fiction roman 1997)
* Tiaj ni estas (met Sándor J. Bako, verhalen)
* La kisa malsano. “Tiaj ni estas”, Volume 2 (met Sándor J. Bako, verhalen 2001)
* La meteoro. “Tiaj ni estas”, Volume 3 (met Sándor J. Bako, verhalen 2002)
* Dio, psiĉjo kaj mi, (IEM, 2008) - verscheen enkele dagen voor zijn overlijden.

http://www.claude-piron.ch.

Overal Engels, vanaf kleuterklas

"Zou het niet eenvoudigst zijn dat in onze kindertuinen en scholen alle kinderen (dus zowel van Duitse als van migrantenherkomst) alleen nog in het Engels zouden les krijgen om zo eindelijk gelijke kansen te creëren. Reeds Keizer Karel sprak alleen Duits met zijn paard."

(Enigszins bizarre lezersbrief in Der Spiegel, 50/2007, als reactie op een artikel over wetenschapsonderwijs en de Pisa-testen)

GPS

Een verstrooide Britse buschauffeur die op zijn GPS vertrouwde, heeft vijftig toeristen ongewild laten kennis maken met Lille in de Kempen. De in Oostende logerende toeristen wilden de kerstmarkt van het Franse Lille (Rijsel) bezoeken.

(www.nieuwsblad.be, 13.12.2007)

Moord

Wat eerst een arbeidsongeval op een schip in de Antwerpse haven leek, was in werkelijkheid een moord. De onderzoeksrechter had zes tolken nodig om de diverse bemanningsleden te verhoren.

(www.nieuwsblad.be, 7.1.2008)

Olympische Spelen

China heeft 500.000 studenten klaargestoomd om de buitenlandse delegaties in het Engels te kunnen verwelkomen. *(reactie van Jacques Rogge, topman van het IOC, op de opmerking dat vorig jaar in Peking geen taxichauffeur te vinden was die twee woorden Engels sprak, Vacature, 5.1.2008)*

Uitwisseling

De Duitstalige Gemeenschap en acht aanpalende gemeenten van de Franse Gemeenschap hebben midden januari 2008 onderhandeld om leraars Frans en Duits uit te wisselen. *(F-Metro, 21.1.2008)*

Alaska

In januari 2008 is de 89jarige Marie Smith Jones overleden. Zij was waarschijnlijk de laatste die het Ayak, de taal van de oorspronkelijke bewoners van Alaska, sprak. *(Het Nieuwsblad, 25.1.2008)*

Subsidies raken niet op

Samenwerkingsprojecten tussen West-Vlaanderen en Noord-Frankrijk hebben recht op subsidies van Europese, nationale en regionale overheden. Over het algemeen worden deze subsidies goed gebruikt. Voor subsidies van jeugdprojecten is er echter weinig belangstelling. Grootste probleem blijkt de taal te zijn.

(regionale pers, 24.1.2006)

Parijs in plaats van Brussel

Een tiental Nederlandse Thalys-reizigers kreeg in Brussel de deuren van de trein niet open en is noodgedwongen doorgereisd naar Parijs. Behalve een technisch probleem zou er ook een communicatie-probleem geweest zijn tussen het treinpersoneel en de passagiers. *(Het Nieuwsblad, 29.1.2008)*

Esperanto

Films

Er werden hier al enkele keren amateurfilmpjes vermeld die op YouTube e.d. te zien zijn. Er komen er voortdurend bij en de kwaliteit is soms bijna professioneel. Op *http://www.youtube.com/watch?v=rp19l7mq6fg* staat een uitstekende (Franstalige) voorstelling van de Esperanto-beweging, gemaakt door een groep uit Namen.

Ziko van Dijk plaatste op *http://www.youtube.com/watch?v=Bia0BQfl27c* de eerste aflevering van wat zou moeten uitgroeien tot een reeks films over belangrijke personen en boeken uit de Esperantogeschiedenis.

Nieuw Chinees woordenboek

China heeft eindelijk zijn „groot" woordenboek Chinees-Esperanto, met 1200 bladzijden en 100.000 artikelen. Het is het resultaat van 15 jaar werk van Wang Chongfang.
(Libera Folio, La Konkordo)

Madagascar

Van 10 tot 15 de augustus 2008 vindt in Vatomandry, Madagascar, het landelijk Esperantocongres plaats. Er worden een zeventigtal, vooral jonge, Esperantosprekers uit eigen land verwacht, maar ook buitenlanders zijn welkom. Misschien een idee voor een exotische reis? Info bij fidilalao#yahoo.fr of bij Carlo Bourlot (jaarboek 2007, p. 188).

Google

Om bij het zoeken met Google alleen pagina's in het Esperanto (of met een stukje tekst in het Esperanto) te krijgen, kan het adres
http://www.google.com/webhp?hl=eo&lr=lang eo
gebruikt worden.

(ret-info, Marek Blahus)

Tenzij anders vermeld zijn alle vergaderingen gratis en voor iedereen toegankelijk. Let wel dat de meeste activiteiten in het Esperanto doorgaan. Uiteraard zijn we steeds bereid geïnteresseerde bezoekers in het Nederlands te woord te staan.

ANTWERPEN – Groep "Esperanto-Antwerpen"

www.geocities.com/esperanto_antwerpen
Alle programma's hebben plaats in het Esperanto-huis, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, in het clublokaal op de eerste verdieping. De clubavond begint om 20.15 uur. Iedereen is welkom.

7 maart: **Taal & Cultuur: cultuur van Baskenland**
14 maart: Over Ipernity – een sociaal netwerk rond fotografie en meer.
21 maart: **Taal & Cultuur: taal van Baskenland**
28 maart: Reis door Duitsland, Pole, Tsjechië, Slowakije tot in Oekraine (door Det Koning)
4 april: **Taal & Cultuur: cultuur van (Turkije)**
11 april: Michael Cwik: 4 internationale congressen in 4 weken zonder tolken en zonder Engels
18 april: **Taal & Cultuur: taal van (Turkije)**
25 april: deelnemers van PSI (Paska Semajno Internacia) brengen verslag uit.

Meer details over het programma kan je vinden op de webpagina's van FEL, op het programmabord in het clublokaal of in het informatiekastje aan de voordeur. Of telefonisch via 03 234 34 00.

BRUGGE - Paco kaj Justeco

Voor info over de cursus die gegeven wordt in het opvangcentrum voor vluchtelingen, contacteer Bart via: Bart.Demeyere#Esperanto.be
Voor andere info kun je terecht bij Heidi via Heidi_Goes#yahoo.com of 050/675178 (na kantooruren).

Nieuwjaarsfeest op 15 maart 2008 vanaf 12u
Waar: restaurant De Waterman, Beukenlaan 22, 8310 Brugge, tel. 050/35.45.52. Het restaurant serveert vegetarische dagschotels, maar er kan ook vlees of vis bijbesteld worden. Net zoals vorig jaar breien we aan dit festijn ook nog een literair stukje. Dit keer houden we het op teksten die iets mysterieus in zich hebben... om voor te lezen tussen de gangen en na de maaltijd. Breng dus je mysterieuze teksten mee!

Inschrijven uiterlijk 12.3.2008 bij:
Johan Van Eenoo (050/20.84.42) of
Heidi Goes (050/67.51.78).

Chocolade-geschiedenis...

Op zondag 20 april 2008 bezoeken we Choco-Story, het museum dat alles vertelt en toont over de geschiedenis van chocolade. Op het einde van de rondleiding mag er geproefd worden... Afspraak ter plekke om 14u: Wijnzakstraat 2, 8000 Brugge (nabij het Sint-Jansplein). Liefst je komst melden via Heidi.Goes#gmail.com of via 050/675178.
Meer info: http://www.choco-story.be/

Paroliga semajnfino

We denken eraan om een kleinschalig weekendje te organiseren voor jonge en minder jonge cursisten die wat aanmoediging kunnen gebruiken om de Esperanto-lessen in de praktijk om te zetten. Het zou doorgaan in september, ergens in West-Vlaanderen. Wie geïnteresseerd is, of ideeën heeft, kan Heidi Goes contacteren (zie boven).

BRUSSEL – Esperantista Brusela Grupo

http://users.belgacom.net/EBG

Opgelet: nieuwe vergaderplaats: gebouw Van Maerlant, op de hoek van de gelijknamige straat en de Belliard-straat, tegenover het Leopoldpark, dicht bij metrostation Maelbeek. Aangezien dit gebouw tot de Europese Instellingen behoort, is er een vrij strenge controle. Bezoekers gelieven zich op voorhand aan te melden.

Info: Hélène Falk, Eikenlaan 7, 1640 Sint-Genesius-Rode, tel.: 02 358 42 14, helene.falk#skynet.be
Om per e-post op de hoogte gehouden te worden van de activiteiten van de Brusselse groep, stuur je een leeg berichtje naar:
esperanto-en-bruselosubscribe#yahoogroups.com.

GENT – La Progreso

http://www.esperanto.be/gent

Vrijdag 28 maart: Jakvo Schram over de klassenstrijd: geen dogmatische verdediging, maar vraagtekens die Jakvo de laatste jaren bezighielden.

Woensdag 16 april: "Librovespero", wie een interessant boek las en er met de leerlingen van de cursus over van gedachten wil wisselen, is steeds welkom.

Vrijdag 25 april: professor emeritus Yves Eeckhout vertelt ons waarom, hoe, waar en wanneer aan vogelobservatie te doen.

Zaterdag 17 mei: onze jaarlijkse zoektocht door Gent. Hou alvast deze datum vrij.

Clubhuis: "La Progreso", Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77.

KALMTHOUT - La Erikejo

http://users.telenet.be/La.Erikejo/Index.htm

Bijeenkomsten vinden telkens plaats vanaf 20 uur in het Parochiecentrum van Heide (naast de kerk, vlakbij het NMBS-station Heide) tenzij anders vermeld.

donderdag 20 maart: Het "Melpomene zangen-semble" treedt op te Rome presentatie door Johan Donckerwolcke.

donderdag: 17 april: Aan de hand van enkele presentatieboeken brengt Wim De Smet een uiteenzetting over: De Vlaamse kust, het strand, de vegetatie en de duinen, vanaf het nauw van Calais tot aan het Zwin.

Info: Mireille Smet-Storms op 03 666 83 19 of via mireillestorms#hotmail.com

KAPELLE – Esperanto-Grupo "Meza Zelando"

Voor onze avonden, de laatste vrijdag van de maand om 19.30 u., worden we telkens bij een ander clublid te gast ontvangen. Inlichtingen over programma en plaats van samen-komst bij Sally en Dies Krombeen, tel.: (0113) 34 15 63 of Rie en Kees Dentz, tel.: (0118) 61 48 34.

KORTRIJK – ROESELARE – TIELT
Koninklijke Esperantogroep La Konkordo

esperanto.kortrijk#esperantoland.org

Opgelet: Nieuwe locatie voor onze activiteiten: Erfgoedhuis zaal 2, O.L.Vrouwstraat 45 te Kortrijk tel. 056 27 74 24. Elke vierde dinsdag van iedere maand (met uitzondering van juli en augustus). De derde dinsdag indien de vierde een feestdag is.

<u>Voor inlichtingen:</u> Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tel.: 056 20 07 96 / Piet Glorieux, Werkenstraat 56, 8610 Werken, tel.: 051 56 90 30. Bezoekers van andere clubs melden bij voorkeur hun komst. Dit laat ons toe hen beter te ontvangen en hen te verwittigen bij verandering van locatie.

De **stadsbibliotheek van Kortrijk** beschikt over een uitgebreid Esperantofonds. Er is gelegenheid dit fonds te bezoeken. Geef een seintje aan Daniëlle Demeyere,
bibliothecaris tel. 056-27 75 00 (algemene balie).
Of stuur een berichtje naar
Danielle.Demeyere#kortrijk.be.

LEUVEN - Esperanto 3000

http://www.esperanto.be/esperanto3000

Zoals steeds gaan al onze activiteiten door in het Cultureel Centrum, Brusselsestraat 63, Leuven. Voor de meest recente informatie over ons programma kan je steeds terecht op onze webpagina.

12 maart: Vespero 3000: Voordrachtavond
15-16 maart: Spoedcursus
26 maart: Vervolgcursus
9 april: Vespero 3000: Voordrachtavond
23 april: Daŭriga kurso Vervolgcursus

Info: Roger Goris, Rue Ménadastraat 44, 1320 Hamme-Mille, tel.: 010 86 01 12.
E-post: rogergoris#versateladsl.be

LIMBURGSE ESPERANTO-VERENIGING (LEV) (MET ZETEL IN PEER)

http://users.skynet.be/sky53810/

Elke eerste donderdag van de maanden oktober tot mei: vergadering, voordracht of conversatie in het Esperanto. Andere donderdagen (oktober tot mei): Esperantocursus.

Begeleiders: Jan Doumen en Henri Schutters.

In Cultuurcentrum "'t Poorthuis" Zuidervest te Peer, elke donderdag van 20 u. tot 22 u.

LONDERZEEL

Cursus voor beginners elke maandag 19-21 u, en voor gevorderden elke donderdag van 20-22 u. in Hof ter Winkelen.

Info: Frederik Vanden Brande, Hof ter Winkelen, Holle Eikstraat 25, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 30 01 66, fax: 052 30 53 65. of: J.P. Fertinel, Haan 47, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 300 652.

OOSTENDE - La Konko

Telkens om 19u - Meer info: Marc (0486/362365)

Else (0473/528418) - Flory (059/702914) of via e-post: marc.cuffez#pandora.be of lakonko1987#yahoo.fr

Beginnerscursus olv Bart Demeyere: maandag 19-21 uur op 3 en 17 maart, 7 en 21 april, 5 mei

Cursus gevorderden olv Germain Pirlot : elke maandag 14u30-16u30 (niet op 24 maart)

Gespreksavonden olv Marc Cuffez: maandag 19-21 uur
10 maart en 28 april in de Vercamersschool
24 maart geen gespreksavond: Paasmaandag

Plaats voor voorgaande activiteiten:
Vercamersschool, Northlaan 14

Diavoordracht : Griekse eilanden: maandag 14 april om 19 uur - Karpathos, Kassos en Mylos door Roland Wellecomme en Georgette Wylleman
Plaats: Zaal Forum, Bibliotheek

TIENEN – LA HIRUNDO

http://home.tiscali.be/lahirundo/

Cursus beginners: van 16 oktober 2007 tot en met 22 april 2008, elke dinsdag van het schooljaar van 19 tot 21 uur. Locatie: P.I.S.O., Alexianenweg 2, 3300 Tienen

Cursus gevorderden: elke laatste maandag van 19 tot 20 uur. Locatie: scoutslokalen F.O.S., Donystraat 8, 3300 Tienen.

Info: Bert Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen.
Tel en fax: 016 / 81 52 46, e-post: bert.boon#skynet.be

TURNHOUT

Cursus voor gevorderden op dinsdag 9-11u.
Dinamo/Warande, Congoplein 1, Turnhout.

Contactadressen in Vlaanderen

ANTWERPEN *Esperanto-Antwerpen*, p/a Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, tel.: 03 234 34 00, E-post: esperanto-antwerpen#esperanto.be
BRUGGE *Paco kaj justeco*, Heidi Goes, Assebroeklaan 2, 8310 Brugge, tel. (0)50 675178 , heidi_goes#yahoo.com
BRUSSEL H. Falck, Eikenlaan 7, 1640 St.-Genesius-Rode, tel. 02 358 42 14, E-post: helene.falk#skynet.be
GENT *La Progreso* Katja Lödör, Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77, E-post: gent#esperanto.be
KALMTHOUT *La Erikejo*, Mireille Smet-Storms op 03 666 83 19 of via mireillestorms#hotmail.com
KORTRIJK *La Konkordo* P. Glorieux, Werkenstraat 56, 8610 Werken, tel.: 051 56 90 30. E-post: esperanto.kortrijk#esperantoland.org
- Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tel.: 056 20 07 96.
LEUVEN *Esperanto 3000* Roger Goris, Rue Ménadastraat 44, 1320 Hamme-Mille, tel.: 010 86 01 12. E-post: rogergoris#versateladsl.be.
LIMBURG *Limburgse Esperantovereniging* H. Schutters, Panhovenstraat 10, 3930 Peer, tel.: 011 63 55 92. E-post: henri.schutters#skynet.be.
LONDERZEEL Frederik Van den Brande, Hof ter Winkelen, Holle Eikstraat 25, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 30 01 66, fax: 052 30 53 65. E-post: comite.jean.pain#skynet.be.
OOSTENDE *La Konko* Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, 8400 Oostende, tel.: 0486 36 23 65 (gsm)
ROESELARE / TIELT zie KORTRIJK
TIENEN *La Hirundo* B. Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen, tel.: 016 81 52 46, e-post: bert.boon#skynet.be.
TURNHOUT Daniel Van Herpe, Koningin Fabiolalaan 2, 2360 Oud-Turnhout, tel.+fax: 014 45 13 29. E-post:dan.vanherpe#pandora.be

Contactadressen in Nederland

ALKMAAR Joh.Heijstra, Breedelaan 69, 1851 MB Heiloo, tel.(072)5332344.
ALMELO G.C.A.M. Dercks, Molenstraat 20, 7607 AL Almelo. Tel. 0546 819403.
APELDOORN: Mevr. A. Schouten, Dintel 20, 733 MC Apeldoorn. Tel. 055 5332923.
BEVERWIJK *Stelrondo* R. Moerbeek, Zwaansmeerstraat 48, NL-1946 AE Beverwijk, tel.: (0251) 23 10 79.
DEN HAAG *Internationaal Esperanto-Instituut (IEI)* Riouwstraat 172, NL-2585 HW Den Haag, tel.: (070) 355 66 77.
DEN HELDER *Esperanto-klubo Den Helder* , Kruiszwin 1205, NL-1780 LE Den Helder.
DEVENTER zie ALMELO.
EINDHOVEN R. Bossong, Floraplein 23, NL-5644 JS Eindhoven, tel.: (040) 211 41 62.
ENSCHEDE (NEJ-sekcio) De Vluchtestraat 1-402, NL-7423 BE Enschede, tel. (053) 433 26 40.
GRONINGEN *Esperantocentrum*, T.W.S. Mansholtstraat 25, NL-9728 MC Groningen, tel.: (050) 527 45 72 of (059) 849 14 88.
HAARLEM-HEEMSTEDE *Komprenado faras pacon* C. Duivenvoorden-Kors, Kamerlingh Onnesstraat 40, NL-2014 EM Haarlem, tel.: (023) 524 57 13.
HELMOND Toine Gremmen, Nassaustraat 3, 5707 HL Helmond, tel.: (0492) 54 44 72.
'S HERTOGENBOSCH S. Bosga, Rijzertlaan 46, postbus 2141, 5202 CC 's Hertogenbosch.
HILVERSUM A.J. Middelkoop, Jonkerweg 11, NL-1217 PL Hilversum, tel.: (035) 624 33 20.
KAPELLE Zelanda Esperanto-grupo Sally en Dies Krombeen, Vijverstraat 3, NL-4421 AW Kapelle, tel.: (0113) 34 15 63 of (0118) 61 48 34.
LEIDSCHENDAM-VOORBURG: M.H. Erasmus-van Zadelhoff, Laan van Oostenburg 40, NL-2271 AP Voorburg, tel.: (070) 38635 29. E-post: marjet.erasmus#zonnet.nl
ROTTERDAM *Merkurio* P. Schuil, Park Vossendijk 331, 3192 XG Hoogvliet, tel.: (010) 416 14 49.
TANEF/*La Migranto* Aad Demmendaal-o/d Brouw, Boekenrode 11, NL-3085 JA Rotterdam. E-post:a.m.demmendaal#planet.nl.
TERNEUZEN Zeland-Flandruja Esperanto-Grupo J. den Toonder, Axelsestraat 6, 4537 AJ Terneuzen.
VOORBURG: zie Esperantogroep LEIDSCHENDAM-VOORBURG
WIJLRE Esperantogrupo Marnolando, Tienbundersweg 38, NL-6321 CR Wijlre, tel.: (043) 450 12 48.
ZAANDAM Esperantocentrum PB 433, NL-1500 EK Zaandam, tel.: (075) 616 69 31.
ZEEUWS-VLAANDEREN: Det Koning, van Speykstraat 19, 4535 BN Terneuzen, tel.: 0115 – 694 670, E-post: det#digitalplaygrounds.com

Andere nuttige adressen

Vlaamse Esperantobond / Flandra EsperantoLigo Frankrijklei, 140, B-2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00, Fax.: 03 233 54 33. Epost: info#fel.esperanto.be. Internet: www.esperanto.be
Vlaamse Esperanto Jongeren Vereniging / Flandra Esperanto Junulara Asocio p/a Frankrijklei 140, B2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00 Epost: fleja#esperanto.be.
ILEI-Belgio: Iwona Kocieba, Graaf de Fienneslaan 54, BE-2650 Edegem, iwona.kocieba#telenet.be
Esperanto Scoutsvereniging/Skolta EsperantoLigo (SEL) Stein Hautekees, St Gillisplein,17 B-3300 Kumtich- Tienen, stein.hautekees#advalvas.be Zie ook: www.lahirundo.yucom.be
Association pour l'Esperanto, p/a Marcel Delforge, rue des Glacières 16, B6001 Charleroi (Marcinelle). Tel.: + fax: 071 43 14 13. Epost: mardelforge#brutele.be.
Belga Esperanto Fervojista Asocio (Spoorwegesperantisten), Lucien De Sutter, Frère Orbanstraat 210, 8400 Oostende. Tel:059 50 18 25.
EsperantoNederland, Tulpstraat 110, 2841 AE Moordrecht (Nederland), Tel.: 0182-374058, E-post: sekretario#esperanto-nederland.nl.
Hoofdkantoor van de Esperanto WereldVereniging/Centra Oficejo de UEA Nieuwe Binnenweg 176, NL3015 BJ Rotterdam, tel.: 00 31 10 436 10 44. Epost: uea#inter.nl.net.

Bestuursleden van FEL

Voorzitter:	Lode Van de Velde, Hof Van Tichelen 20/3, 2020 Antwerpen, 03/899.08.73, lodchjo#yahoo.com
Ondervoorz.:	Flory Witdoeckt, Wittenonnenstraat 7, 8400 Oostende, 059/70.29.14, flory#witdoeckt.be
Penningm.:	Helena Van der Steen, Turnhoutsebaan 459, 2140 Borgerhout, h.vdsteen#tiscali.be
Secretaris:	Kevin De Laet, muizenstraat 5/3, 2060 antwerpen, KevinDL#hotmail.com
Bestuurslid:	Walter Vandenkieboom, Wittenonnenstraat 7, 8400 Oostende, 059/70.29.14
Bestuurslid:	Bart Demeyere, Albert Dyserynckstraat 28, 8200 Brugge bart.demeyere#esperanto.be
Bestuurslid:	Yves Nevelsteen, Koning Albertlaan 147, 9000 Gent. Tel. 09/3307156, yves.nevelsteen#telenet.be

ISSN-0772-540 X Afgiftekantoor Antwerpen X
Tweemaandelijks tijdschrift

De Vlaamse Esperantobond vzw

organiseert gedurende **heel de maand maart 2008**
de grote tentoonstelling

“sprookjes en verhalen

naar aanleiding van het Jaar van de Talen (uitgeroepen door de V.N.)

Zullen te zien zijn: rijkelijk geïllustreerde boeken in:
- de meeste europese talen
- enkele afrikaanse talen (Swahili, Twi, …)
- meerdere aziatische talen (Japans, Koreaans, Tamil, Tibetaans, Chinees, …)
- 1 indianentaal (Cree)
- enkele minderheidstalen (Bretoens, Welsh, …)
- enkele dialecten

…eze tentoonstelling zal niet alleen
… zien, maar de ook de culturele
…illende illustraties.

Wanneer?
Heel de maand maart 2008

Plaats?
Bibliotheek PERMEKE (Beneden in hal.):
De Coninckplein 26, 2000 Antwerpen

Openingsuren?
Maandag en woensdag van 12 tot 20 uur.